

5.4. Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení

- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů – Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je vyučována v těchto předmětech:

Prvouka	1. - 3. ročník
Přírodověda	4. a 5. ročník
Vlastivěda	4. a 5. ročník

5.4.1 Prvouka

Charakteristika vyučovacích předmětů

Prvouka se vyučuje v prvním ročníku jednu hodinu týdně, v druhém a třetím ročníku dvě hodiny týdně. Žáci získávají znalosti ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, který je členěn do pěti tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme - žáci poznávají své okolí
- Lidé kolem nás - žáci si uvědomují své postavení v rodině a ve škole, seznamují se se svými právy a povinnostmi
- Lidé a čas - žáci se učí pracovat s časovými údaji (minulost, přítomnost, budoucnost) a kalendářem
- Rozmanitost přírody - žáci objevují propojenost a závislost živé a neživé přírody, uvědomují si odpovědnost lidí za ochranu přírody
- Člověk a jeho zdraví - prostřednictvím poznávání svého těla žáci nastupují cestu k sebepoznání a sebepojetí, uvědomují si osobní zodpovědnost za své zdraví. Součástí výuky je i dopravní výchova.

V tomto období si žák utváří prvotní ucelený obraz světa, důraz je kladen na pozorování a pojmenování věcí, jevů, dějů a na jejich vzájemné vztahy. Charakter předmětu je prožitkový, žák si plněji uvědomuje sám sebe, poznává nejbližší okolí, uvědomuje si důsledky lidské činnosti. Začíná vnímat místně a časově vzdálenější osoby a jevy.

Všimá si podstatných stránek a krásy lidských výtvorů a přírodních jevů. Získávání vědomostí v této vzdělávací oblasti je propojeno s reálným životem, s praktickou zkušeností žáků, příkladem rodičů a s osobním příkladem učitelů.

Cílové zaměření předmětu

- pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí
- utváření prvotního uceleného obrazu světa
- poznávání sebe i nejbližšího okolí
- seznámení s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy
- vnímání lidí a vztahů mezi nimi
- všímání si podstatných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů
- porozumění světu kolem sebe a vnímání základních vztahů ve společnosti

- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- chápání současnosti jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- začíná poznávat smysl a cíl učení, učí se posoudit vlastní pokrok a začíná si uvědomovat překážky bránící v učení
- samostatně pozoruje jednoduché úkazy a pod vedením učitele experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje závěry pro další využití
- začíná si uvědomovat souvislosti a začíná si utvářet první komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- s pomocí učitele vyhledává a třídí jednoduché informace

Kompetence k řešení problémů

- začíná si uvědomovat některé problémové situace ve škole i mimo ni a začíná přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách
- s pomocí učitele nachází shodné a odlišné znaky, získané vědomosti využívá k řešení přiměřených problémů a ověřuje prakticky správnost řešení

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje myšlenky týkajících se osvojovaných témat
- začíná využívat různých informačních zdrojů
- je veden k vyjádření názorů v logickém sledu
- je veden k samostatnému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- ve vztahu k sobě a okolí vyjadřuje pozitivně své city, myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- učí se pracovat efektivně ve skupinách
- jsou vedeni k respektování názorů druhých žáků
- učí se diskutovat a věcně argumentovat
- pedagog vede žáky k oceňování přínosů

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k respektování určitého řádu a pravidel
- učitel vede žáky k utváření ohleduplného vztahu k přírodě a kulturním památkám
- žák je veden k odmítání fyzického násilí a hrubého jednání

Kompetence pracovní

- při praktických činnostech začíná dbát na bezpečnost a zdraví druhých osob
- začíná rozlišovat jednoduché dostupné materiály
- pod vedením učitele používá jednoduché nástroje
- vnímá neuceleně technický rozvoj a s ním spojené možnosti
- využívá počítačovou techniku v oblasti her

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování

- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvil
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání (1. - 3. ročník)
- sebepoznání a sebepojetí (1. - 3. ročník)
- seberegulace a sebeorganizace (1. - 3. ročník)
- psychohygiena (1. - 3. ročník)
- poznávání lidí (1. - 3. ročník)
- mezilidské vztahy (1. - 3. ročník)
- řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti (1. - 3. ročník)

Výchova demokratického občana

- občan, občanská společnost a stát (3. ročník)

Multikulturní výchova

- kulturní diference (3. ročník)
- lidské vztahy (1. - 3. ročník)
- princip sociálního smíru a solidarity (1. - 3. ročník)

Environmentální výchova

- ekosystémy (3. ročník)
- základní podmínky života (3. ročník)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (1. - 3. ročník)
- vztah člověka k prostředí (2. - 3. ročník)

Mezipředmětové vztahy

Český jazyk

- porozumění čtenému (1. - 3. ročník)
- vypravování (zážitky) (1. - 3. ročník)
- vyhledávání informací – encyklopedie, časopisy... (1. - 3. ročník)
- adresa, telefonování (2. - 3. ročník)
- popis (moje rodina) (2. - 3. ročník)
- psaní velkých písmen (2. - 3. ročník)
- významné dny (1. - 3. ročník)

Anglický jazyk

- adresa, telefonování (3. ročník)

- významné dny (3. ročník)

Matematika

- fyzikální veličiny (3. ročník)
- hodiny (1. - 3. ročník)

Hudební výchova

- hymna (3. ročník)

Výtvarná výchova

- významné dny (1. - 3. ročník)

Praktické činnosti

- významné dny (1. - 3. ročník)
- klíčení semen (1. - 3. ročník)

5.4.2 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět se realizuje ve 4. a 5. ročníku. Navazuje na předmět prvouka, který se vyučuje v 1. až 3. ročníku.

V předmětu Vlastivěda by měl učitel docílit, aby slovo „společnost“ nebylo pro žáka prázdným pojmem. Citlivě podané vyprávění o české zemi a její minulosti, o slavných osobnostech našich dějin by mělo v žácích vzbudit zdravou národní hrdost a pocit příslušenství k vlastnímu národu, touhu být v budoucnu užitečným členem lidské společnosti. V 5. ročníku učivo přesahuje hranice vlasti, žáci získávají první zeměpisné poučení o Evropě.

Důraz je kladen na aktivní činnosti. Cílem je dovést žáky k tomu, aby od memorování a opakování přešli k jiným způsobům učení (např. reprodukce s pomocí poznámek, vypravování na základě vlastních zkušeností z cestování ..). Využívá potřebné učební pomůcky, filmy, exkurze, návštěvy muzeí a veřejných knihoven, obrazové materiály z vlastních cest.

Předmět Vlastivěda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je rozčleněn do pěti tematických okruhů. V tomto předmětu se realizují tři okruhy:

- Místo, kde žijeme - žáci poznávají region svého domova, příslušnost k větším územním celkům, rozvíjí se jejich praktické poznávání místních a regionálních skutečností, probouzí se jejich národní cítění a vztah k naší zemi a kultuře
- Lidé kolem nás - žáci si postupně osvojují a upevňují základy chování a jednání mezi lidmi, seznamují se se základními právy a povinnostmi a s problémy ve společnosti a světě, získávají prvotní poznatky a dovednosti občana demokratického státu
- Lidé a čas - žáci se učí orientovat v dějích a čase, učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase, učitel se snaží u žáků vyvolat zájem o minulost a kulturní bohatství země, o samostatné vyhledávání informací z dostupných zdrojů

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky

- žáci se učí samostatně vyhledávat informace o regionu z dostupných zdrojů
- učí se začlenit svou obec do regionu
- učitel využívá exkurzí, návštěv muzeí a veřejných knihoven k probuzení zájmu žáků o minulost
- učitel rozvíjí u žáků jejich praktické poznávání místních a regionálních skutečností (s využitím map, obrazového materiálu, exkurzí...)

Kompetence k řešení problémů

- žáci se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti
- žáci si uvědomují zodpovědnost za svá rozhodnutí s využitím příkladů významných postav našich dějin
- žák se učí v hodinách a v přípravě na hodiny využívat odbornou literaturu, encyklopedie, internet apod.

Kompetence komunikativní

- žáci se učí výstižně vyjádřit o krajině různých oblastí správnou terminologií
- žák rozlišuje děje v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- žáci naslouchají promluvám jiných lidí a svých spolužáků
- žáci srozumitelně vypravují pověst či vlastní zážitky z cestování

Kompetence sociální a personální

- žáci odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- žák se učí pracovat ve skupině (heterogenní pracovní skupiny)
- učitel vytváří žákům příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- žák rozlišuje vztahy mezi jednotlivci a národy
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- učitel na příkladech významných postav našich dějin vede žáky k respektování názorů druhých lidí, k vytrvalosti, obětavosti...
- žáci jsou vedeni k úctě k předkům, k ochraně památek a tradic
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- žák uplatňuje elementární poznatky lidské společnosti, soužití a spolupráci, na příkladech porovnává minulost a současnost
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chviliek

- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání (4. - 5. ročník)
- seberegulace a sebeorganizace (4. - 5. ročník)
- poznávání lidí (4. - 5. ročník)
- mezilidské vztahy (4. - 5. ročník)
- řešení problémů a rozhodovací dovednosti (4. - 5. ročník)
- hodnoty, postoje, praktická etika (4. - 5. ročník)

Výchova demokratického občana

- občanská společnost a škola (4. - 5. ročník)
- občan, občanská společnost a stát (4. - 5. ročník)
- formy participace občanů v politickém životě (4. - 5. ročník)
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (4. - 5. ročník)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá (5. ročník)
- Objevujeme Evropu a svět (5. ročník)
- Jsme Evropané (5. ročník)

Multikulturní výchova

- kulturní diference (5. ročník)
- lidské vztahy (4. - 5. ročník)
- etnický původ (4. - 5. ročník)
- multikultura (5. ročník)
- princip sociálního smíru a solidarity (4. - 5. ročník)

Environmentální výchova

- ekosystémy (5. ročník)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (4. - 5. ročník)
- vztah člověka k prostředí (4. - 5. ročník)

Mezipředmětové vztahy

Český jazyk

- porozumění čtenému (4. - 5. ročník)
- vyhledávání informací – encyklopedie, časopisy... (4. - 5. ročník)
- zápisy do sešitů (4. - 5. ročník)
- hymna (5. ročník)
- psaní velkých písmen (4. - 5. ročník)

Anglický jazyk

- život v anglicky mluvících zemích (5. ročník)

Matematika

- slovní úlohy – cestování (4. - 5. ročník)

Výtvarná výchova

- mapa (4. - 5. ročník)

Přírodověda

- podnebné pásy (5. ročník)
- dopravní výchova (4. - 5. ročník)

Hudební výchova

- hymna (4. - 5. ročník)

5.4.1 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět se realizuje ve 4. a 5. ročníku. Navazuje na předmět člověk a svět, který se vyučuje v 1. až 3. ročníku. V tomto předmětu žáci poznávají rozdíly mezi živou a neživou přírodou, podmínky života na Zemi, výjimečnost člověka. V 5. ročníku učivo vrcholí poznatky o vesmíru, o naší zemi jako součásti vesmíru a odpovědnosti lidí za udržení životních podmínek na Zemi.

Důraz je kladen na aktivní činnosti, přímé pozorování, jednoduché pokusy. Opírá se o názorný materiál, obrazy, filmy, vycházky, exkurze, sběr materiálu, návštěvy muzeí atd. Využívá aktivity žáků k podnícení zájmu na cestě za dobrodružstvím poznávání.

Předmět Přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je rozčleněn do pěti tematických okruhů. V tomto předmětu se realizují dva okruhy:

- **Rozmanitost přírody** - žáci objevují propojenost a závislost živé a neživé přírody, uvědomují si odpovědnost lidí za ochranu přírody
- **Člověk a jeho zdraví** - prostřednictvím poznávání svého těla žáci nastupují cestu k sebepoznání a sebepojetí, uvědomují si osobní zodpovědnost za své zdraví. Součástí výuky je kurz dopravní výchovy.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k správnému užívání termínů a symbolů
- žáci se učí pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování
- žáci se učí vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se učiva přírodovědy
- žáci se učí provádět jednoduché pokusy a jejich výsledky využívat k ověření vlastností přírodnin

Kompetence k řešení problémů

- žáci se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti
- žáci si uvědomují zodpovědnost za své činy
- učitel předkládá žákům náměty k samostatnému uvažování a řešení problémů ohledně přírody

Kompetence komunikativní

- žáci se učí srozumitelně vyjadřovat své myšlenky a názory týkající se ochrany životního prostředí
- žáci se učí vyslechnout delší a ucelenější výklad
- žáci se učí pracovat s textem a jsou vedeni k jeho správné reprodukci
- žáci využívají informační a komunikační prostředky pro podporu argumentace svých názorů

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí spolupracovat ve skupině
- žák přispívá k dobrým vztahům ve skupině na základě ohleduplnosti a respektu
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- učitel buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě se zvláštním zřetelem ke krajině a přírodě svého domova
- žák se učí vnímat hodnoty zdraví v životě člověka a osvojuje si způsoby chování jimiž může své zdraví upevňovat
- žák se učí předcházet osobnímu ohrožení (šikana, týrání, sexuální obtěžování)
- žák si je vědom svých práv a povinností ve škole a v rodině, učí se tolerantnímu chování
- žák uplatňuje dopravní znalosti a dovednosti jako cyklista a chodec
- žák si uvědomuje nutnost kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení

Kompetence pracovní

- učitel pěstuje u žáků pozitivní vztah k práci a dobré pracovní návyky, dodržování vymezených pravidel
- učitel motivuje žáky k aktivnímu zapojení při práci ve skupinách
- učitel vede žáky ke správnému využívání pracovních pomůcek (encyklopedie, jednoduché klíče, atlasy, atd.)

Kompetence digitální

- klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvil
- motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- sebepoznání a sebepojetí (4. - 5. ročník)
- seberegulace a sebeorganizace (4. - 5. ročník)
- psychohygiena (4. - 5. ročník)

poznávání lidí (4. - 5. ročník)
řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti (4. - 5. ročník)

Multikulturní výchova

- kulturní diference (4. - 5. ročník)
- lidské vztahy (5. ročník)

Environmentální výchova

- ekosystémy (4. - 5. ročník)
- základní podmínky života (4. - 5. ročník)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (4. - 5. ročník)
- vztah člověka k prostředí (4. - 5. ročník)

Mezipředmětové vztahy

Český jazyk

- porozumění čtenému (4. - 5. ročník)
- vyhledávání informací – encyklopedie, časopisy...(4. - 5. ročník)
- popis (4. - 5. ročník)
- zápisy do sešitů (4. - 5. ročník)

Matematika

- fyzikální veličiny (4. ročník)

Vlastivěda

- podnebné pásy (5. ročník)
- dopravní výchova (4. - 5. ročník)

Výtvarná výchova

- ilustrace k textu (4. - 5. ročník)

Praktické činnosti

- klíčení semen (4. - 5. ročník)

Předmět : Prvouka
Ročník : první
Časová dotace : jedna hodina týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
ČJS-3-1-01 <i>Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.</i>	Žák dojde samostatně do školy, šatny, třídy orientuje se v budově školy, dokáže se připravit na vyučování. Dbá na bezpečnost při cestě do školy, pojmenuje vesnici, ve které žije, zvládne cestu ze školy domů, spolehlivě se pohybuje v blízkém okolí školy.	Místo, kde žijeme Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy Obec, místní krajina – její části, význačné budovy, dopravní síť	OSV - Rozvoj schopností poznávání Český jazyk – porozumění čtenému
ČJS-3-2-01 <i>Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.</i>	Vyjmenuje nejbližší rodinné příslušníky, seřadí členy dle věku, vypráví o práci rodičů, hovoří o chování v rodině. Respektuje spolužáky s jejich přednostmi i nedostatky, pokusí se přizpůsobit, aplikuje zásady správného chování ve škole i mimo ni. Ve škole rozezná zaměstnance a váží si jejich práce, rozliší nesprávné chování jiných i u sebe.	Lidé kolem nás Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, zaměstnání Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování Povolání	OSV - Poznávání lidí OSV - Mezilidské vztahy OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MLK- Lidské vztahy MLK - Princip sociálního smíru a solidarity Český jazyk – vypravování, zážitky
ČJS-3-2-02 <i>Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.</i>	Seznamuje se s povoláním rodičů a s potřebou různých povolání a pracovních činností.		
ČJS-3-3-01 <i>Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.</i> ČJS-3-3-03 <i>Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.</i>	Vyjmenuje dny v týdnu, rozlišuje čas práce a odpočinku, určí celé hodiny, na příkladech porovnává odlišnosti života lidí, vypráví o zvycích a práci lidí, rozpozná současnost a minulost. Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, porovnává zvyky a práci lidí v minulosti i současnosti	Lidé a čas Orientace v čase – určování času, denní režim, roční období Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny	Český jazyk – významné dny Výtvarná výchova + Praktické činnosti – významné dny Matematika - hodiny
ČJS-3-4-01 <i>Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.</i>	Rozliší den a noc, rozpozná roční období, zhodnotí odlišnosti v přírodě během ročních období.	Rozmanitost přírody Roční období	EVO- Lidské aktivity a problémy životního prostředí Český jazyk – vyhledávání informací

<p>ČJS-3-4-02 Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.</p>	<p>Popíše základní části rostliny, určí základní podmínky pro život rostlin. Vyjmenuje základní části těla u savců a ptáků, porovná chování živočichů v závislosti na ročním období, vymezí živočichy domácí a volně žijící. Dodržuje pravidla správného chování v přírodě a podílí se na něm.</p>	<p>Rostliny, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadků, živelné pohromy a ekologické katastrofy</p>	<p>Praktické činnosti – klíčení semen</p>
<p>ČJS-3-5-01 Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.</p>	<p>Učí se dodržovat základní hygienické návyky (mytí rukou, používání WC), dodržuje režim dne. Projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví. Rozpozná základní části lidského těla.</p>	<p>Člověk a jeho zdraví Lidské tělo – stavba těla Péče o zdraví - zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, vhodná skladba stravy, pitný režim, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů</p>	<p>OSV - Sebepoznání a sebepojetí OSV - Seberegulace a sebeorganizace</p>
<p>ČJS-3-5-02 Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.</p>	<p>Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných. Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu (ovládá chůzi po chodníku, využívá podchodu a nadchodu, zná zásady bezpečného přecházení, umí používat světelných signálů pro chodce, zná zásady bezpečného chování v dopravních prostředcích, používá přilby na kolo), pozná bezpečná místa pro hry (sáňkování, lyžování, míčové hry)</p>	<p>Osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)</p>	
<p>ČJS-3-5-03 Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.</p>	<p>Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné lidi (dokáže přivolat pomoc např. při nevolnosti nebo úrazu dospělého), učí se čísla tísňových volání a nacvičuje jejich používání, ví, že je nesmí zneužívat, dokáže se chovat bezpečně v nouzové situaci, umí vyhledat dospělého a požádat ho o pomoc.</p>	<p>Návykové látky a zdraví – návykové látky, počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku</p>	

ČJS-3-5-04 Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); Požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace vzniku požár); integrovaný záchranný systém	
--	---	---	--

Předmět : Prvouka
Ročník : druhá
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
ČJS-3-1-01 Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	Žák se orientuje v okolí školy a svého bydliště, bezpečně zvládá pohyb po budově školy, připravuje se na vyučování podle rozvrhu, pamatuje si adresu svého bydliště. Respektuje pravidla silničního provozu, pojmenuje důležité dopravní značky. Dokáže pojmenovat a ukázat specifické orientační body v okolí bydliště.	Místo, kde žijeme Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy Obec, místní krajina – její části, význačné budovy, dopravní síť Okolní krajina – vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body	OSV - Rozvoj schopností poznávání EVO - Vztah člověka k prostředí Český jazyk - psaní velkých písmen, porozumění čtenému, adresa - telefonování
ČJS-3-2-01 Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.	Vyjmenuje další rodinné příslušníky nad rámec vlastní rodiny, uvědomuje si věkové rozdíly a posloupnost. Seznámí se se školním řádem a respektu je, samostatně rozlišuje zásady správného chování, dokáže posoudit nesprávné chování a vysvětlí správný postup nápravy, konkretizuje svá práva a povinnosti, učí se obhajovat své názory	Lidé kolem nás Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným, sociálně slabým Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady,	OSV - Poznávání lidí OSV - Mezilidské vztahy OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MLK - Lidské vztahy MLK - Princip sociálního smíru a solidarity Český jazyk – vypravování (zážitky) Český jazyk – popis (moje rodina)
ČJS-3-2-02 Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	Vysvětlí povolání rodičů a objasní další jemu známá povolání, pokusí se objasnit práci zaměstnanců školy.		

		zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy	
<i>ČJS-3-3-01 Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.</i>	Vyjmenuje měsíce, rozlišuje pojmy hodina, den, týden, měsíc, rok. Posoudí posloupnost včera, dnes, zítra, rozpozná na hodinách celou, půl, čtvrt, tři čtvrtě a vyznačí čas na digitálním displeji. Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě s přihlédnutím k minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	Lidé a čas Orientace v čase – určování času, čas jako fyzikální veličina, kalendáře, denní režim, roční období	Matematika – hodiny
<i>ČJS-3-3-03 Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.</i>	Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, o soužití, porovnává zvyky a práci lidí v minulosti a současnosti.	Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života Státní svátky a významné dny Zvyky a tradice	Český jazyk – významné dny Výtvarná výchova – významné dny Praktické činnosti – významné dny
<i>ČJS-3-4-01 Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.</i>	Pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Dbá na dodržování pravidel správného chování v přírodě, aktivně se podílí na ochraně přírody a životního prostředí.	Rozmanitost přírody Roční období – rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními živly a ochrana před nimi Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadu, živelné pohromy a ekologické katastrofy	EVO - Lidské aktivity a problémy životního prostředí Český jazyk – vyhledávání informací
<i>ČJS-3-4-02 Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.</i>	Určí a roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků. Uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě. Pozoruje a upevňuje si a rozšiřuje poznatky o rostlinách, pozná některé rostliny ve známé lokalitě, opakuje a upevňuje si poznatky o některých savcích a ptácích, popíše jednotlivé části těla.	Rostliny a živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka	Praktické činnosti – klíčení semen

	Rozliší a porovná chování živočichů v závislosti na ročním období. Třídí živočichy na domácí a volně žijící, uvědomuje si jejich význam pro člověka.		
ČJS-3-5-01 Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.	Dodržuje základní hygienické návyky, orientuje se v režimu dne, rozpozná dobu práce a povinností od doby odpočinku. Zhodnotí správnost chování a činností ve vztahu ke zdraví. Shromáždí a porovná kladné a záporné poznatky ve vztahu ke zdraví. Zná základní části lidského těla a polohu základních orgánů v těle. Upevňuje si základní postupy při preventivní péči o své zdraví a tělo, rozlišuje nemoc a úraz.	Člověk a jeho zdraví Péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, vhodná skladba stravy, pitný režim, drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních. Lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka	OSV - Sebepoznání a sebepojetí OSV - Seberegulace a sebeorganizace
ČJS-3-5-02 Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných. Důsledně dbá na uplatňování pravidel účastníků silničního provozu (zvládá chůzi po krajnici, umí bezpečně přejít přes železniční přejezd, zná nebezpečí za snížené viditelnosti – vidět a být viděn – reflexní materiály, důsledně používá přilbu na kolo)	Osobní nebezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) Šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání	
ČJS-3-5-03 Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.	Chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi a učí se vyhodnotit nebezpečí a závažnost situace; odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná a dodržuje bezpečnou vzdálenost od neznámé osoby. Dokáže přivolat pomoc pro sebe i pro jiné lidi v případě nebezpečí, zná čísla tísňových volání a nacvičuje jejich používání; ví, že je nesmí zneužívat, učí se zachovat rovnováhu a klid, nezmatkuje	Návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	
ČJS-3-5-04 Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	Uposlechne pokynů dospělých při mimořádných situacích, respektuje je a řídí se jimi.	Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup	

		v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); Požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace vzniku požár); integrovaný záchranný systém	
--	--	---	--

Předmět : Prvouka
Ročník : třetí
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<p>ČJS-3-1-01 Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.</p> <p>ČJS-3-1-02 Začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).</p>	<p>Orientuje se v okolí svého bydliště, dovede dojít bezpečně do školy, pojmenuje nejdůležitější části obce, dovede dojít na určené místo.</p> <p>Umí uvést svou adresu, telefonní číslo. Začlení svou obec do příslušného kraje. Dovede vyjmenovat sousední státy. Zná státní symboly. Dokáže namalovat státní vlajku, umí hymnu.</p> <p>Orientuje se v mapě, zná význam barev na mapě.</p> <p>Umí určit světové strany. Rozliší umělé a přírodní prvky v krajině.</p>	<p>Místo, kde žijeme</p> <p>Domov orientace v místě bydliště</p> <p>Škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace</p> <p>Obec, místní krajina – její části, minulost a současnost obce, význačné budovy, dopravní síť</p> <p>Okolní krajina – vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí. Orientační body, světové strany</p> <p>Mapy - seznámení</p>	<p>OSV - Rozvoj schopností poznávání</p> <p>EVO - Vztah člověka k prostředí</p> <p>Český jazyk – psaní velkých písmen, porozumění čtenému, adresa - telefonování</p> <p>Anglický jazyk – adresa, telefonování</p>
<p>ČJS-3-2-01 Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.</p>	<p>Rozlišuje základní příbuzenské vztahy.</p> <p>Vyjmenuje členy rodiny, vyzná se v příbuzenských vztazích.</p> <p>Přiměřeně se chová ke starším a mladším členům rodiny. Uplatňuje vhodné chování ve škole a při činnostech mimo školu.</p> <p>Učí se domluvě na společném postupu, řeší problémy v kolektivu. Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků.</p> <p>Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.</p>	<p>Lidé kolem nás</p> <p>Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání</p> <p>Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie,</p> <p>Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání emocionality; rizikové</p>	<p>OSV - Poznávání lidí</p> <p>OSV - Mezilidské vztahy</p> <p>OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednost</p> <p>MLK - Kulturní diference</p> <p>MLK - Lidské vztahy</p> <p>MLK - Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>Český jazyk – vypravování, zážitky</p> <p>Český jazyk – popis (moje rodina)</p>

<p>ČJS-3-2-02 Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.</p>	<p>Podílí se na vytvoření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s počítačem, tabletem, interaktivní tabulí, mobilním telefonem apod. a pravidla dodržuje</p>	<p>situace; rizikové chování, předcházení konfliktům Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy</p>	
<p>ČJS-3-3-01 Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.</p> <p>ČJS-3-3-02 Pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu.</p> <p>ČJS-3-3-03 Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.</p>	<p>Orientuje se v čase a časovém řádě - určování času, čas jako fyzikální veličina, časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období.</p> <p>Porovnává současnost a minulost v našem životě, proměny způsobu života. Zná státní svátky a významné dny. Seznamuje se s regionálními památkami - péče o památky. Poznává báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků.</p> <p>Objevuje poznatky o domově, vlasti, rodném kraji.</p>	<p>Lidé a čas Orientace v čase – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny Regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost Báje, pověsti, mýty – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj Zvyky a tradice Domov, vlast, rodný kraj</p>	<p>Anglický jazyk – významné dny Matematika - hodiny Praktické činnosti – významné dny Výtvarná výchova – významné dny Český jazyk – významné dny</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát Hudební výchova - hymna</p>
<p>ČJS-3-4-01 Pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.</p> <p>ČJS-3-4-02 Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.</p>	<p>Umí popsat proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích. Rozlišuje prvky živé a neživé přírody, uvede příklady.</p> <p>Určí a roztřídí některé přírodniny podle určujících znaků. Zná základní podmínky pro život rostlin. Rozlišuje části kvetoucích rostlin a seznamuje se s jejich významem. Ví, že houby jsou samostatnou skupinou rostlin. Seznamuje se s bezpečností při sběru hub. Poznává společné znaky živočichů. Seznamuje se s vnitřní a vnější stavbou živočichů. Třídí živočichy podle dalších znaků (obratlovci, bezobratlí, podle toho, čím se živí,...).</p>	<p>Rozmanitost přírody Roční období – rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana člověka před nimi Rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka</p>	<p>EVO - Ekosystémy EVO - Základní podmínky života EVO - Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Český jazyk – vyhledávání informací</p> <p>Matematika – fyzikální veličiny</p>

<p>ČJS-3-4-03 Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.</p>	<p>Řídí se podle zásad bezpečného chování v přírodě. Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě. Rozlišuje aktivity prospívající životnímu prostředí a zdraví člověka a naopak.</p> <p>Popíše vlastnosti některých látek a jejich změn na základě pozorování a pokusů. Vysvětlí základní význam vody, vzduchu, ohně, nerostů, hornin, půdy pro život člověka. Provádí elementární pokusy s některými látkami při použití jednoduchých měřicích pomůcek a dodržování zásad bezpečnosti. Naplánuje pokus, s využitím digitálních technologií jej provede</p> <p>Seznamuje se se Sluneční soustavou. Umí vyjmenovat některé planety. Seznamuje se s fyzikálními veličinami. Změří čas, vzdálenost a teplotu s využitím digitálních technologií. Naplánuje pokus, s využitím digitálních technologií jej provede. Zaznamená výsledky pokusu s využitím digitálních technologií</p>	<p>Rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva Ohleduplné chování k přírodě a ochrany přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy</p> <p>Látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým využíváním základních jednotek Voda, vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život Nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrání, vznik půdy a její význam Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období Fyzikální veličiny - měření veličin s praktickým využíváním základních jednotek Látky a jejich vlastnosti – měření veličin s využitím digitálních technologií (např. digitální lupy) Plánování a záznam jednoduchých pokusů</p>	
<p>ČJS-3-5-01 Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným</p>	<p>Uplatňuje základní návyky osobní a intimní hygieny a pravidelně je řadí do denního režimu. Chápe, že spánek, odpočinek a aktivní pohyb má velký význam pro zdraví člověka. Upevňuje si</p>	<p>Člověk a jeho zdraví Péče o zdraví - zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, drobné</p>	<p>OSV- Sebepoznání a sebezpečování OSV- Seberegulace a sebeorganizace</p>

<p>chováním a činnostmi vztah ke zdraví.</p>	<p>základní postupy při preventivní péči o své zdraví a tělo, rozlišuje nemoc a úraz. Podílí se na vytvoření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s počítačem, tabletem, interaktivní tabulí, mobilním telefonem apod. a pravidla dodržuje</p> <p>Zná základní části lidského těla a polohu základních orgánů v těle. Vysvětlí funkce jednotlivých orgánových soustav. Orientuje se ve vývoji dítěte před a po narození.</p>	<p>úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena Péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi</p> <p>Lidské tělo- stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou</p>	
<p>ČJS-3-5-02 Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.</p>	<p>Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných. Učí se poskytnout první pomoc při drobných poraněních a krvácení. V případě potřeby dovede přivolat telefonem první pomoc, zná nejdůležitější telefonní čísla. Ovládá a dodržuje přiměřeně svému věku pravidla účastníků silničního provozu. Zná nebezpečí za snížené viditelnosti – vidět a být viděn – reflexní materiály, důsledně využívá přilbu na kolo.</p>	<p>Osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; Bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) Šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p>	
<p>ČJS-3-5-03 Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.</p>	<p>Osvojuje si na modelových situacích odmítání návykových látek. Dodržuje zásady bezpečného chování při setkání s neznámými jedinci. Seznamuje se s krizovými situacemi (šikana, týrání...) Ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.</p>	<p>Návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku</p>	<p>Český jazyk – telefonní rozhovor</p>
<p>ČJS-3-5-04 Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.</p>	<p>Uposlechne pokynů dospělých při mimořádných situacích, respektuje je a řídí se jimi.</p>	<p>Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén);</p>	

		Požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace vzniku požár); integrovaný záchranný systém	
--	--	--	--

Předmět : Přírodověda

Ročník : čtvrtý

Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<i>ČJS-5-4-01 Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.</i>	Objevuje propojenost prvků živé a neživé přírody. Seznamuje se s principem rovnováhy v přírodě. Rozšiřuje si poznatky o významu vody a vzduchu pro život. Poznává a porovnává některé hospodářsky významné horniny a nerosty a jejich využití. Měří délku, hmotnost, teplotu, čas.	Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti-změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek Voda a vzduch-význam pro život Nerosty, hornina, půda-některé hospodářsky významné horniny a nerosty	EVO – Základní podmínky života Matematika – fyzikální veličiny
<i>ČJS-5-4-03 Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy.</i>	Zkoumá a porovnává různá přírodní společenstva. Charakterizuje jednotlivá společenstva, postupuje na základě vlastních pozorování v přírodě. Porovnává základní projevy života na konkrétních organismech. Vyvozuje a konkretizuje vzájemné vztahy mezi organismy ve vybraných lokalitách. Vyhodnotí jejich význam pro člověka. Nachází shody a rozdíly přizpůsobení organismů prostředí.	Životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi, společenstva luk, polí, vod, okolí lidských obydlí, lesů	EVO-Ekosystémy
<i>ČJS-5-4-04 Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.</i>	S využitím jednoduchých klíčů a atlasů prakticky třídí organismy do známých skupin. U vybraných živočichů popíše stavbu těla, výživu, průběh a způsob života. Seznamuje se stavbou rostlin.	Rostliny a živočichové - stavba těla u některých nejznámějších druhů, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, význam v přírodě a pro člověka	Výtvarná výchova – ilustrace k textu Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, popis, zápisy do sešitů

	Pozoruje, porovnává a zaznamenává rozmanitost v závislosti na ročních obdobích a v závislosti na rozmanitosti životních podmínek. Pozoruje základní projevy života organismů při terénní výuce s využitím digitálních technologií.	Životní podmínky rostlin a živočichů – pozorování s využitím digitálních technologií.	
<i>ČJS-5-4-05 Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.</i>	Uvědomuje si souvislosti mezi vzhledem přírody a činností člověka. Uvědomuje si odpovědnost lidí za ochranu a tvorbu životního prostředí, rostlin a živočichů. Zajímá se o způsob likvidace odpadů v rámci svých možností se aktivně zapojuje do aktivit, které mohou ochranu životního prostředí podporovat. Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka, které životní prostředí a přírodu poškozují. Uvědomuje si a uvede příklady živelných pohrom a ekologických katastrof, shromažďuje informace ze sdělovacích prostředků a z vyprávění pamětníků.	Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
<i>ČJS-5-4-06 Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.</i>	Založí jednoduchý pokus, vyhodnotí, vysvětlí a zaznamená výsledky svého pozorování.	Pokus	Praktické činnosti – klíčení semen
<i>ČJS-5-5-01 Využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života.</i> <i>ČJS-5-5-02 Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození.</i> <i>ČJS-5-5-03 Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.</i> <i>ČJS-5-5-04 Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci,</i>	Uvědomuje si pravidla dodržování denního a pitného režimu, zdravého stravování a prevence nemocí a řídí se jimi. Orientuje se v pojmech aktivní pohybu, úrazová zábrana a reklamní vlivy. Učí se ošetřit drobná poranění, pomoci dospělému při poskytování první pomoci. Zvládá přivolat lékařskou pomoc. Rozšiřuje si poznatky o návykových látkách. Prohlubuje si a upevňuje již osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek. Posoudí nebezpečí závislosti na hracích automatech a počítačích. Nacvičuje a dokáže zvládnout bezpečné chování v rizikovém prostředí. Nacvičuje bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty.	Člověk a jeho zdraví Péče o zdraví, denní režim, správná výživa, pitný režim Drobné úrazy a poranění, první pomoc Návykové látky a zdraví - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek Dopravní výchova – dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích Šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích	EVO – Vztah člověka k prostředí OSV – Sebepoznání a sebepečení Člověk a společnost – dopravní výchova

<p><i>správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista.</i> <i>ČJS-5-5-05 Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.</i> <i>ČJS-5-5-06 Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.</i> <i>ČJS-5-5-07 Rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.</i></p>	<p>Rozlišuje krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.) a diskutuje o nich. Seznamuje se se službami odborné pomoci a dokáže je využít. Na modelových situacích nacvičuje a situace hromadného ohrožení. Odmítne nepříjemnou nebo rizikovou komunikaci v digitálním světě. Na příkladu rozliší jednání v souladu s pravidly a jednání porušující pravidla v digitálním světě. Uvědomuje si zdravotní rizika při dlouhodobým využívání digitálních technologií. Uvede na příkladech možná nebezpečí, která jsou spojena se vstupem do online prostředí.</p>	<p>Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru) Soužití lidí – komunikace v digitálním světě (např. SMS) Chování lidí – uvědomění si rizikové situace v online prostředí Péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi, osobní bezpečí – bezpečné chování v online prostředí</p>	
--	--	---	--

Předmět : Přírodověda
Ročník : pátý
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
<p>ČJS-5-4-01 Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.</p>	<p>Na základě znalosti propojenosti prvků živé a neživé přírody si uvědomuje princip rovnováhy v přírodě. Vysvětluje důležitosti základních podmínek pro život na Zemi. Rozšiřuje si poznatky o horninách, nerostech a půdě a využití pro hospodářství ČR. Seznamuje se s pojmem zvětrávání, vznik půdy a její význam.</p>	<p>Rozmanitost přírody Látky a jejich vlastnosti – třídění látek Voda a vzduch- výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proděnění vzduchu Nerosty, hornina, půda – hospodářsky významné druhy, zvětrávání, vznik půdy a její význam</p>	<p>EVO – Základní podmínky života Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, zápisy do sešitu Výtvarná výchova – ilustrace k textu</p>
<p>ČJS-5-4-02 Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.</p>	<p>Vyhodnotí naši planetu jako součást sluneční soustavy a vesmíru. Zdůvodní střídání dne a noci a ročních období. Blíže objasní zákonitosti střídání ročního období.</p>	<p>Vesmír a Země - sluneční soustava, den a noc, roční období</p>	

ČJS-5-4-03 Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy	Seznamuje se s podmínkami života v různých podnebných pásmech. Seznamuje se s pojmem ekosystém a samostatně vyvozuje podstatu pojmu a aplikuje poznatky na blízké lokality. Navazuje na své poznatky o floře a fauně ve vybraných lokalitách a prohlubuje si je.	Životní podmínky - rozmanitost podmínek života na Zemi, podnebí a počasí, význam rostlinstva a živočišstva na Zemi	EVO - Ekosystémy Člověk a společnost – podnebné pásy
ČJS-5-4-04 Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.	Třídí nejznámější druhy organismů do skupin a porovnává jejich přizpůsobení se prostředí. Zaznamená výsledky pozorování s využitím digitálních technologií. Využije digitální technologie k vyhledávání informací o vybraném organismu.	Rostliny, houby, živočichové - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, význam v přírodě a pro člověka Životní podmínky pro život rostlin – záznam pozorování s využitím digitálních technologií. Rostliny, houby, živočichové – vyhledávání informací v doporučených digitálních zdrojích.	Český jazyk - popis
ČJS-5-4-05 Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí a zdraví člověka podporovat nebo poškozovat. Objasňuje pojem chráněné území, uvědomuje si nutnost ochrany životního prostředí a aktivně se na ní podílí. Hodnotí ekologické problémy v celosvětovém měřítku a využije příkladů. Uvědomuje si a uvede příklady živelných pohrom a ekologických katastrof, shromažďuje informace ze sdělovacích prostředků a z vyprávění pamětníků.	Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
ČJS-5-4-06 Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.	Vybrané kapitoly se učí na pokusech, které provádí, zaznamenává a zdůvodňuje.	Pokusy	Praktické činnosti – klíčení semen
ČJS-5-5-01 Využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života. ČJS-5-5-02 Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se	Ovládá poznatky o lidském těle a vysvětlí základní funkce jednotlivých orgánových soustav. V encyklopediích vyhledá a srovnává etapy vývoje dítěte před a po jeho narození.	Lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání,	OSV – Sebezpoznání a sebepojetí MLK – Lidské vztahy

ve vývoji dítěte před a po jeho narození.		základy lidské reprodukce, vývoj jedince	
ČJS-5-5-07 Rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc. ČJS-5-5-06 Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	Rozpozná život ohrožující úrazy, seznamuje se s první pomocí (masivní krvácení, zástava dechu, zástava srdeční činnosti). Řídí se pravidly zdravého způsobu života a prevence.	Péče o zdraví - správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim - drobné úrazy a poranění - nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými (hepatitida, HIV/ AIDS)	EVO – Vztah člověka k prostředí
ČJS-5-5-03 Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob. ČJS-5-5-04 Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista. ČJS-5-5-05 Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.	Předvádí účelný způsob chování v situacích ohrožujících zdraví a osobní bezpečí (upevňuje si a prohlubuje si již získané vědomosti). Uvědomuje si možná nebezpečí hromadného ohrožení a adekvátně reaguje. Samostatně řeší modelové situace při mimořádných událostech. Ovládá bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty. Uvede, které údaje o sobě může zveřejnit a své tvrzení zdůvodní. Vyhledá svou digitální stopu a porovná ji s jinou digitální stopou (např. známé osobnosti, spolužáka). Uvědomuje si, že zveřejněné informace lze jen obtížně odstranit.	Osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek Návykové látky a zdraví Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení, požáry Dopravní výchova Osobní bezpečí – ochrana osobních údajů, digitální stopa	Člověk a společnost – dopravní výchova

Předmět : Vlastivěda
Ročník : čtvrtá
Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
----------------	-------------	-------	------------------------------

<p>ČJS-5-1-01 Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.</p>	<p>Určí a vysvětlí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu.</p>	<p>Místo, kde žijeme Domov – orientace v místě bydliště Škola – bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace Obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce, význačné budovy, dopravní síť. Okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie</p>	<p>OSV – Rozvoj schopností poznávání Český jazyk – zápisy do sešitů</p>
<p>ČJS-5-1-02 Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.</p>	<p>Orientuje se na mapě podle světových stran.</p>	<p>Určování světových stran</p>	
<p>ČJS-5-1-03 Rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy.</p>	<p>Objasní vysvětlivky a grafiku mapy, seznamuje se s druhy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách ČR. Čte jednoduchou historickou mapu, náčrt a seznamuje se s počátečními historickými událostmi naší země.</p>	<p>Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky</p>	<p>EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, pravopis (psaní velkých písmen) Výtvarná výchova - mapa</p>
<p>ČJS-5-1-06 Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.</p>	<p>Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce. Rozpozná symboly našeho státu a jejich význam.</p>	<p>Naše vlast Domov, krajina, národ. Základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva. Státní symboly.</p>	<p>VDO – Formy participace občanů v politickém životě VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Hudební výchova – hymna</p>
<p>ČJS-5-1-04 Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam.</p>	<p>Sleduje a porovnává osídlení, hospodářství a kulturu. Posoudí jednoduše a srozumitelně jejich význam z hlediska přírodního, historického.</p>	<p>Regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR</p>	

ČJS-5-1-05 Porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Cestování	Matematika – slovní úlohy (cestování)
ČJS-5-2-01 Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	Vyjádřuje na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, postavení jedince v rodině, role členů rodiny. Vysvětluje příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkci rodiny. Zná svá práva a povinnosti žáka školy. Upevňuje si znalosti v dopravní výchově.	Lidé kolem nás Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny Práce fyzická a duševní, zaměstnání Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, Dopravní výchova	OSV – Poznávání lidí VDO – občanská společnost a škola Hudební výchova – hymna Člověk a příroda – dopravní výchova
ČJS-5-2-02 Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat.	Prohlubuje si poznatky o mezilidských vztazích a vzájemné komunikaci. Seznamuje se s významnými sociálními problémy a nesnášenlivostí mezi lidmi a vyjadřuje a obhajuje svůj názor. Seznamuje se s demokratickými principy a diskutuje o nich. Učí se vyjadřovat a obhajovat svůj názor. Seznamuje se s listinou základních práv a svobod. Upevňuje si vědomosti o základních lidských právech. Rozpozná protiprávní jednání. Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy. Odmítne nepříjemnou nebo rizikovou komunikaci v digitálním světě Na příkladu rozliší jednání v souladu s pravidly a jednání porušující pravidla v digitálním světě	Mezilidské vztahy Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality. Rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům Lidská práva a povinnosti Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy Soužití lidí – komunikace v digitálním světě (např. SMS) Chování lidí – uvědomění si rizikové situace v online prostředí	MLK – Lidské vztahy MLK – Etnický původ OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy
ČJS-5-2-03 Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů,	Rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.	Vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné Hmotný a nehmotný majetek Vlastnictví – autorská práva	MLK – Princip sociálního smíru a solidarity OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – občan, občanská společnost a stát

vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy.			
ČJS-5-3-01 Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.	Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.	Lidé a čas Orientace v čase a časový řád, letopočet	
ČJS-5-3-02 Využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti. ČJS-5-3-03 Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifík.	Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti a regionu. Seznamuje se s pověstmi, bájemi a mýty. Využívá regionálních bájí, mýtů a pověstí k rozšíření svých vědomostí. Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v hlavních dějinných obdobích.	Významné události našich dějin Regionální památky Báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast a rodný kraj Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny	

Předmět : Vlastivěda

Ročník : pátý

Časová dotace : 2 hodiny týdně

Výstupy RVP ZV	Výstupy ŠVP	Učivo	Průřezová témata Poznámky
ČJS-5-1-01 Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu. ČJS-5-1-04 Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	Rozšiřuje si historické znalosti o místě bydliště a širším okolí. Shromažďuje a využívá poznatky z kronik, archivů a muzeí. Utrídí a začlení nabyté vědomosti do jednotlivých historických etap. Objevuje dějinné souvislosti regionu a vlasti.	Místo, kde žijeme Obec – poloha v krajině Okolní krajina (místní oblast, region) – vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí	OSV – Rozvoj schopností poznávání Český jazyk – porozumění čtenému, vyhledávání informací, pravopis (psaní velkých písmen) Český jazyk – zápisy do sešitů
ČJS-5-1-02 Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	Zařadí umístění ČR z hlediska zeměpisného (svět, Evropa). Třídí poznatky o přírodních podmínkách v Evropě získané z dostupných materiálů.	Regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU.	EGS – Evropa a svět nás zajímá EGS – Objevujeme Evropu a svět EGS – Jsme v Evropě

ČJS-5-1-03 Rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy.	Dokáže vysvětlit grafiku map a používá vysvětlivky. Vyčte z map základní údaje evropských zemí. Shromažďuje poznatky o EU, využívá médií.	Zemský povrch a jeho tvary, vodstvo, rostlinstvo a živočichové Mapy obecně zeměpisné a tematické	EVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí Člověk a příroda – podnebné pásy
ČJS-5-1-05 Porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest. Porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných zemích.	Cestování	Výtvarná výchova – mapa Matematika – slovní úlohy (cestování)
ČJS-5-1-06 Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Naše vlast – základy státního zřízení a polického systému ČR, státní správa a samospráva	VDO – Formy participace občanů v politickém životě VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Český jazyk – hymna Hudební výchova - hymna
ČJS-5-2-01 Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	Uvědomuje si funkci rodiny. Zná svá práva a povinnosti žáka školy. Seznamuje se se svými právy a povinnosti v dopravní výchově.	Lidé kolem nás Rodina, chování lidí – život a funkce rodiny, práce fyzické a duševní. Zaměstnání Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie. Dopravní výchova	OSV – Poznávání lidí VDO – občanská společnost a škola Člověk a příroda – dopravní výchova
ČJS-5-2-02 Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat	Posuzuje mezilidské vztahy a vzájemnou komunikaci na základě vlastních zkušeností. Posuzuje významné sociální problémy a problematiku nesnášenlivosti mezi lidmi, uvede příklady a diskutuje o nich. Vyjadřuje a obhajuje svůj názor. Seznamuje se s listinou základních práv a svobod. Upevňuje si vědomosti o základních lidských právech. Seznamuje se s demokratickými principy a diskutuje o nich. Rozpozná protiprávní jednání. Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.	Mezilidské vztahy Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování. Ohleduplnost, etické zásady. Zvládání vlastní emocionality. Rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům Lidská práva a povinnosti Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte. Práva a povinnosti žáků školy. Soužití lidí – komunikace v digitálním světě, digitální identita	MLK – Kulturní diference MLK – Lidské vztahy MLK – Etnický původ OSV – Seberegulace a sebeorganizace OSV – Mezilidské vztahy

	<p>Pojmenuje rozdíly v komunikaci ve fyzickém a digitálním světě</p> <p>Uvede na příkladu rozdíly mezi reálnou a digitální identitou</p> <p>Uvede příklad informace, která může poškozovat druhou osobu</p> <p>Uvede, které údaje o sobě může zveřejnit a své tvrzení zdůvodní</p> <p>Vyhledá svou digitální stopu a porovná ji s jinou digitální stopou (např. známé osobnosti, spolužáka)</p> <p>Uvědomuje si, že zveřejněné informace lze jen obtížně odstranit</p>	<p>Chování lidí – předcházení konfliktním situacím v online prostředí</p> <p>Osobní bezpečí – ochrana osobních údajů, digitální stopa</p>	
<p>ČJS-5-2-03 Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy.</p>	<p>Rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích.</p>	<p>Vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné.</p> <p>Hmotný a nehmotný majetek.</p> <p>Příjmy a výdaje domácnosti.</p> <p>Hotovostní a bezhotovostní forma peněz. Způsoby placení. Banka jako správce peněz. Úspory, půjčky</p>	<p>VDO – Občan, občanská společnost a stát</p> <p>MLK – Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<p>ČJS-5-3-01 Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.</p> <p>ČJS-5-3-02 Využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti.</p> <p>ČJS-5-3-03 Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.</p>	<p>Orientuje se bezpečně v časové přímce.</p> <p>Zařadí zjištěné údaje historicky správně a vyvozuje souvislosti mezi jednotlivými ději.</p> <p>Upevňuje si již získané znalosti o způsobu života našich předků na našem území v hlavních dějinných obdobích a rozšiřuje si je.</p> <p>Seznamuje se bájemi, mýty a pověstmi v rámci regionu i vlasti.</p> <p>Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti a regionu.</p> <p>Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v hlavních dějinných obdobích.</p>	<p>Lidé a čas</p> <p>Orientace v čase a časový řád</p> <p>Současnost a minulost v našem životě – dějiny jako časový sled událostí</p> <p>Významné události našich dějin</p> <p>Regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost</p> <p>Báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj</p> <p>Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života</p> <p>Státní svátky a významné dny</p>	